Protokoll vid sammanträde med KSO- styrelsen

Datum: torsdagen den 20 november 2025. Tid 09.15. 12.00 och 13.15-16.00.

Närvarande:

Beslutande:

Oskarshamns kommun: Andreas Erlandsson (S), Lucas Lodge (M) och Sven Gunnar Persson (KD).

Varbergs kommun: David Sandrén (M), Jeannette Qvist (S) och Kent Norberg (S) och Björn Lindström (SD).

Östhammars kommun: Fabian Sjöberg (M), Lisa Norén (S) och Lennart Owenius (M).

Tjänstepersoner: Niclas Lundström, Oskarshamns kommun samt Jennica Toresson och Jan Bengtsson, Varbergs kommun (del av mötet).

KSO- samordnare: Ted Lindquist.

Övriga närvarande: Vid sammanträdet genomförs externa föredrag med dels europanätverket GMF:s Executive Director Meritxell Martell och dels med Kerstin Konitzer, Kärnkraftssamordningen, regeringskansliet.

Dagordning

1. Välkommen till Varberg.

Kommunstyrelsens ordförande i Varbergs kommun, kommunalrådet David Sandrén (M) inleder mötet med att hälsa KSO- styrelsens ledamöter och ersättare samt tjänstepersoner varmt välkomna till Varberg.

2. Mötesprotokoll KSO- styrelsen 2025-09-26.

Föreligger protokoll från det senaste styrelsemötet den 9 maj.

Beslut

Protokollet anses mottaget.

---

3. Rapporter från medlemskommunerna.

Beslut

Ärendet utgår vid dagens sammanträde.

---

4. Slutsatser från avslutade pilotprojekt om ny kärnkraft i KSO:s tre medlemskommuner.

Under 2025 har 13 kommuner deltagit i pilotprojekt rörande ny kärnkraft, varav tre är medlemmar i KSO; Oskarshamn, Varberg och Östhammar. Den 15 oktober genomförde Naturvårdsverket och Regeringskansliet ett slutmöte med pilotkommunerna. Vid mötet deltog cirka 70 personer från de 13 pilotkommunerna, regeringskansliet, naturvårdsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Energimyndigheten och Svenska Kraftnät. Från KSO deltog ordföranden och samordnaren.

Pilotkommunernas projektledare har fortlöpande lämnat lägesrapporter i styrelsen under året. Naturvårdsverkets slutredovisning till regeringen förväntas den 30/11.

Vid styrelsemötet lyfts några centrala behov och erfarenheter fram inför det fortsatta arbetet enligt nedan:

- Regeringen avsätter 20 miljoner kronor per år 2026–2030 för fortsatt kommunalt projektarbete kring ny kärnkraft. Riksdagen tar beslutet den 20/12.
- Omfattande lokala åtaganden krävs av kommunerna och behovet av långsiktig statlig finansiering.
- Kompetensförsörjning är en central utmaning, särskilt gällande olika tekniker inom energi- och el området.
- Kommunerna efterfrågar tydligare statliga besked om riskhantering, ersättningsmodeller och samordning.
- Vattenförsörjning, boende, el-infrastruktur och detaljplanering innebär betydande framtida utmaningar.
- Medborgardialogen är mycket viktig i dessa sammanhang.

Vid sammanträdet framkommer behovet av att KSO- kommunerna utbyter synpunkter och erfarenheter om lämpliga projekt. Kommunerna gör stora åtaganden, men hur ska detta finansieras!? Stora utmaningar för berörda kommuner.

KSO- samordnaren framhåller att Kärnkraftsamordnaren i delrapport 3 till regeringen bl.a. tar upp följande ”Hur ska kommunens risktagande hanteras? Att härbärgera ett stort infrastrukturprojekt av nationellt intresse utgör en betydande börda för en enskild, ibland ganska liten, kommun. En rimlig riskallokering med staten kommer sannolikt behövas.”

Av informationen från Oskarshamns kommun framgår bland annat att Niclas Lundström kommer att jobba heltid med dessa frågor fr. o. m. 2026. Oskarshamn kommer att söka projektmedel 2026.

Östhammars kommun har inte diskuterat fortsättningen ännu, men uppfattningen är att kommunen borde söka mer pengar, bl.a. för att studera detaljplanefrågan och behovet av kraftförsörjning för att kunna utveckla Forsmarksområdet där halva Sveriges kärnkraftsprogram finns.

KSO- samordnaren framhåller den intressanta pilotstudien i Östhammar om effekterna för kommunal ekonomi (SWECO). Frågan ställs om hur rapportens slutsatser tas tillvara i regeringskansliet och kan KSO påverka frågan? Fabian Sjöberg framhåller att kommunen har tagit upp frågan med finansministern och andra i regeringskansliet. Många anser att rapporten är ett bra underlag. Slutsatsen är att KSO- styrelsen får lyfta frågan på lämpligt sätt. Kerstin Konitzer från regeringskansliet/Kärnkraftssamordningen framhåller att dessa frågor kommer att tas upp av regeringskansliet i den fortsatta processen och inte enbart av Accelerationskontoret.

Ordföranden ställer en fråga om hur urvalet av projektkommuner och medel kan komma att ske 2026. Kerstin Konitzer svarar att detta ännu inte är klarlagt och att Kerstin, som myndighetshandläggare för Naturvårdsverket på regeringskansliet, framhåller att det är bra med inspel och dialog med KSO om det krävs en särskild inriktning på tilldelade medel 2026.

Beslut

Rapporterna anses mottagna.

---

5. Kärnkraftsprövningsutredningen – Rapport från Expertgruppen.

Utredningen har den 30/10 lämnat sitt delbetänkande 3 med förslag till lag för omhändertagande av kärnavfall från ny kärnkraft. Utredningen föreslår bl.a. att ett nytt nationellt avfallsbolag bildas som ska hantera mellanlager och slutförvar för ny kärnkraft. De företag som vill bygga ny kärnkraft måste ansluta sig till bolaget. Utredningen tar inte ställning till frågan om förvar på platsen eller någon annan avfallsmodell. Olika förstudier om SMR pågår för olika reaktortyper. men utredningens förslag avser lättvattenkylda reaktorer. Ordföranden, som ledamot i expertgruppen, har lämnat ett s.k. Särskilt yttrande där vikten av insyn, öppenhet och delaktighet för berörda kommuner betonas samt vikten av lokala säkerhetsnämnder även i framtiden.

Nästa steg i Kärnkraftsprövningsutredningen/expertgruppen rör beredskapsfrågor. Vissa ledamöter i Expertgruppen har bytts ut. Ordföranden påtalar att för närvarande är en remiss ute hos remissinstanserna avseende kärnavfallsfrågan när det gäller nya reaktorer. När det gäller beredskapsfrågorna så ingår SKR, Naturskyddsföreningen och alla bolagen i Expertgruppen. Länsstyrelsen Kalmar län deltar också genom t.f. avdelningschefen för djurenheten och landsbygdsutvecklingsenheten. Expertgruppen ska i februari 2026 vara klara med sista delen i sitt uppdrag.

Beslut

Rapporten anses mottagen.

---

6. Uppföljning av Statskontorets regeringsuppdrag om översyn av s.k. nämndmyndigheter bl.a. de lokala säkerhetsnämnderna.

Statskontorets regeringsuppdrag om översyn av 45 nämndmyndigheter under regeringen omfattade även de lokala säkerhets-nämnderna vid kärntekniska anläggningar i drift (Oskarshamn, Ringhals/Varberg och Forsmark/Östhammar). Uppdraget redovisades till finansdepartementet den 13 juni 2024. Regeringskansliet har därefter berett ärendet. Statskontoret föreslog i sin rapport till regeringen att en fördjupad utredning skulle göras i delen som rör de lokala säkerhetsnämnderna.

I september 2024 remitterade regeringskansliet Statskontorets rapport till säkerhetsnämnderna för yttrande. Slutdatum för remissvar var den 3/12 2024. KSO har den 29/11 2024 avgett gemensamma synpunkter till regeringskansliet. KSO har i sina yttranden framhållit att säkerhetsnämnderna utgör ett unikt insynsorgan med central betydelse för lokalt förtroende. Styrelsen betonar vikten av att regeringen säkerställer säkerhetsnämnderna framtida roll när ny kärnkraft planeras.

KSO- samordnaren har vid flera tillfällen kontaktat regeringskansliet och även den nationella kärnkraftssamordnarens kansli för att få klarhet om beredningen av ärendet. Svaret har hela tiden varit att beredning av ärendet pågår. Kerstin Konitzer informerar om att en tanke är att nämnderna i stället blir ”Insynsråd”. Troligen skapas också nya säkerhetsnämnder i nya kärntekniska kommuner.

Beslut

Rapporten anses mottagen.

---

7. Planerat projekt ”Samverkansforum för offentliga aktörer om ny kärnkraft” – Nationella Kärnkrafts-samordnaren.

Den nationella kärnkraftsamordnaren har planerat ett projekt som omfattar berörda kommuner, länsstyrelser och regioner m. fl. offentliga aktörer vid utbyggnaden av ny kärnkraft. Den Kärnkraftsamordnaren anordnade ett inledande möte för olika offentliga aktörer i Jönköping den 6/11 2024. Vid mötet deltog bland annat representanter för Oskarshamns kommun, Varbergs kommun och Östhammars kommun samt KSO-samordnaren. Dessutom medverkade forskningsinstitutet RISE. Kärnkraftssamordnaren samverkar även med Naturvårdsverket m.a.a. de 13 pilotprojekten om ny kärnkraft i kommunerna. Kärnkraftsamordnaren överväger nu formerna för det tänkta samverkansprojektet.

I augusti har KSO- samordnaren kontaktats av Kärnkraftsamordnarens kansli när det gäller formerna för olika offentliga aktörers och i synnerhet berörda kommuners insyn, medverkan och delaktighet i processen kring ny kärnkraft. Av samordnarens rapport från dialogen framgår att en idé om att samla en mindre grupp för att diskutera formerna för en fortsatt samverkan mellan offentliga aktörer. Även SKR skulle då delta.

KSO- samordnaren framhåller att Kärnkraftssamordnaren i sin delrapport 3 till regeringen bland annat skriver om lokal samverkan enligt följande: ”Hädanefter kommer Kärnkraftssamordnaren ta ställning till hur arbetet med lokal samverkan och samverkan mellan myndigheter på olika nivåer lämpligen kan tas vidare”. I sammanhanget informerar Kerstin Konitzer vid mötet att hon handlägger frågan om någon form av fortsättning på samverkansprojektet och att frågan bör klarna innan sommaren 2026.

Beslut

KSO uttrycker en förhoppning om en fortsättning på samverkansprojektet.

Rapporten anses i övrigt mottagen.

---

8. Regeringsuppdrag till Naturvårdsverket för att underlätta kommuners planering och arbetssätt med tillståndsprocesser för effektivare etablering av ny kärnkraft och medel till pilotprojekt.

Uppföljning av processerna kring pilotprojekten i Oskarshamns, Varbergs och Östhammars kommuner. Kommunerna har sökt projektmedel i en första och andra ansökningsomgång 2025/26. Totalt så har 13 kommuner sökt och beviljats projektbidrag. Pilotprojekten ska slutredovisas den 30/9 2025. Naturvårdsverket arrangerade den 4/3 ett virtuellt samverkansmöte. Vid mötet deltog 13 pilotkommuner och olika myndigheter samt KSO:s kontaktperson (samordnaren). Naturvårdsverket anordnade ett slutmöte för pilotprojekten den 15/10. Myndigheten ska slutredovisa pilotprojekten till regeringen den 30/11 i år. Noteras att Oskarshamns kommun arrangerade ett möte för erfarenhetsutbyte mellan pilotkommunerna den 17-18 juni,

Regeringen föreslår nu att 20 miljoner kronor årligen avsätts 2026-2030 till kommunerna för fortsatt arbete med frågor om ny kärnkraft. Vid dagens sammanträde lämnas en rapport från slutmötet.

Samordnaren upplyser om att det finns information om pilotprojekten på KSO:s webbplats.

Beslut

KSO ser fram mot Naturvårdsverkets slutredovisning av pilotprojekten.

Rapporten anses i övrigt mottagen.

9. Omvärldsbevakning/GMF.

a) *Senaste nytt från GMF Steering Committee (Presidium).*

Fabian Sjöberg informerar i ärendet. Se i övrigt ärenden enligt b) - e) nedan.

b) Studien "Developing host community agreements for SMRs". Olika former av stöd och resurser till värdkommuner i.s.m. etablering av ny kärnkraft med råd till värdkommuner i förhandlingarna med kärnkraftsindustrin och myndigheterna.

Rapporten är finansierad av den kanadensiska organisationen för värdkommuner CANHC (Canadian Host Communities). Kanada förväntas bli det första landet där SMR- reaktorer byggs (Darlington. Ontario).

Samordnaren informerar om att studien har skickats till regeringskansliet och berörda myndigheter.

Rapporten/studien redovisas vid dagens styrelsemöte. Se externt föredrag i punkt 17 nedan.

c) Rapport från EU- kommissionens ENEF Forum i Bratislava den 1-2 oktober.

Fabian Sjöberg informerar om att han vid ENEF- mötet diskuterat med en chef på Energidirektoratet (DG ENER).om det förhållandet att GMF inte anses som civilorganisation/NGO och därför inte har möjligheter till EU- finansiering och blir inte heller inbjudet till möten med EU. Framkommer också att GMF har uppvaktat EU- parlamentariker om problematiken med DG ENER. Ett problem i sammanhanget är att Kommissionen och Parlamentet inte har samma administrativa organisation.

d) Rapport från World Nuclear Exibition, Paris den 4-6 November. The French Nuclear Energy Group, GIFEN.

Fabian Sjöberg deltog för GMF:s räkning. Över 1000 utställare deltog.

e) Webblänk till "the Mayors booklet"**,** *som publicerats av IAEA. Innehåller tal av borgmästare och andra ledare i världen, i.s.m. IAEA- konferensen om Stakeholder Engagement i maj -25.*
https://www.iaea.org/sites/default/files/mayors_booklet_web.pdf

f) Övrig GMF- information – externt föredrag.

I anslutning till KSO:s styrelsemöte informerar GMF:s Executive Director Meritxell Martell om europa-nätverkets arbete och studien enligt punkt b) ovan.

10. Inkomna remisser till KSO från regeringskansliet.

a) Remiss av "Utkast till lagrådsremiss - En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar." Remisstid t.o.m. den 28 november.
b) Remiss av Riksgäldskontorets delredovisning av uppdraget att utreda finansiering av omhändertagande av kärntekniska restprodukter från nya kärnkraftsreaktorer. Remisstid t.o.m. den 28/11.

c) Remiss av Kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande Ny kärnkraft – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall. Remisstid t.o.m. den 5 /12.

d) Remiss av promemorian Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten KN2025/01872. Remisstid t.o.m. 15/12.
e) Remiss av EU-kommissionens förslag till förordning om Euratoms forsknings- och utbildningsprogram COM (2025) 594. Remisstid t.o.m. den 14 januari 2026.

Beslut

Med hänsyn till remisstiderna enligt a) - e) ovan beslutas att presidiet och samordnaren bemyndigas att avge yttranden i förekommande fall, vilka ska anmälas till styrelsen.

---

11. Rapport från möte med SSM den 21/10 – ”Kunskapshöjande möte för kommuner m.fl. om tillståndsprövning av ny kärnkraft.”

Vid mötet deltog Niclas Lundström, Oskarshamns kommun, på plats och KSO. samordnaren online. Av rapporterna framgår bland annat det positiva med en dialog med SSM på deras egna initiativ. Myndigheten vill vara behjälplig gentemot kommunerna i tillståndsprocessen och därför mer offensiva i sin myndighetsroll.

Beslut

Rapporterna anses mottagna.

---

12. Rapport från intervju med forskare på Linköpings Universitet, Institutionen för tematiska studier - Forskningsartikel om de lokala säkerhetsnämnderna.

KSO- samordnaren rapporterar från en genomför intervju som gjorts på begäran av professor Anna Storm, Institutionen för tematiska studier vid Linköpings Universitet. Anledningen är att Anna Storm arbetar med en forskningsartikel där hon vill beskriva de lokala säkerhetsnämndernas roll i kärnkraftskommunerna. Något som troligen inte har gjorts tidigare på vetenskaplig nivå. Hon har gått igenom mycket av materialet i den lokala säkerhetsnämndens arkiv i Kävlinge kommun, men vill genom intervjun förstå dessa frågor i ett större sammanhang, både i relation till de andra kärnkraftskommunerna och i relation till den nationella och internationella nivån. Artikeln kan förväntas under nästa år.

Beslut

Rapporten anses mottagen.

---

13. Budgetuppföljning per 30/10.

Budgetuppföljning per den 31/10 föreligger vid sammanträdet. Samordnaren informerar om att intäkterna uppgår till totalt 238 333 kronor och kostnaderna till totalt 294 036 kronor. Årets resultat beräknas till -55 703 kronor.

Beslut

Budgetuppföljningen anses mottagen.

---

14. Presidiets förslag till sammanträdesdagar för styrelsen 2026.

- 20 mars, kl. 09.00-11.45 (digitalt).
- 22 maj, kl. 09.00-11.45 (digitalt).
- 25 september, kl. 09.00-11.45 (digitalt)
- 12-13 november. Fysiskt möte i medlemskommun (lunch-lunch). Förslag Nyköpings kommun.

Vid sammanträdet informerar Lisa Norén om att det årligen genomförs en beredskapskonferens i Uppsala län i november, men troligen en vecka innan det föreslagna KSO- mötet.

Beslut

Förslaget till sammanträdesdagar för KSO- styrelsen 2026 fastställs.

Sekretariatet får i uppdrag att skicka ut mötesbokningar till ovanstående tillfällen så fort som möjligt.

15. Principiella frågor för diskussion i.s.m. styrelsemötet.

Styrelsen har tidigare beslutat att nedanstående principiella ärenden ska tas upp för särskild diskussion vid dagens sammanträde.

- Översyn KSO:s riktlinjer från 2021. Diskussionsunderlag och nuvarande riktlinjer föreligger vid mötet.
- Frågan om nya KSO- medlemmar och formerna för detta.
- Kommunikations- och mediestrategi för KSO (Nuvarande från 2020). Diskussionsunderlag föreligger vid mötet.

Ordföranden inleder med att poängtera vikten av att styrelsen funderar på vad KSO som samarbetsorgan ska fokusera på. En av frågorna att fundera över är om det är KSO:s uppgift att vara en aktiv röst utåt och om en organisation i så fall ska byggas upp kring detta? Det viktiga är att styrelsen kan träffas och få del av samma information i de frågor KSO hanterar.

Gruppredovisningar

Styrelsen indelas i tre grupper för att diskutera principfrågorna utifrån ett gemensamt diskussionsunderlag. Efter diskussionen återsamlas styrelsen och nedanstående huvudsakliga synpunkter från grupperna framkommer, som noteras till protokollet.

Grupp 1, sammankallande David Sandrén.

- Medlemsfrågorna bör vara i fokus, men det är inget egenintresse i nya eller inte nya medlemmar utan det viktiga är att det finns en tydlig bild av de kommuner som verkligen vill bli medlemmar. Det är också viktigt att det finns kärnkraftsprojekt som är på gång i den kommunen och en aktör som vill etablera sig i kommunen. Krävs intresse från både kommun och aktör. Viktigt att medlemskapet håller över tid. Kommuner som uppfyller riktlinjerna bör kontaktas om de inte redan känner till KSO. Inte aktuellt med nya medlemmar i dagsläget.
- KSO:s presidium ska inte utökas. Viktigt att alla kommuner i KSO har ansvar, t.ex. presidiet/GMF.
- Av vikt att KSO:s medlemskommuner kan träffas.
- Viktigt att säkerställa en ekonomi i balans och därför bör inte underskotten användas för att balansera budgeten som de senare åren. Helst statliga pengar, men annars höja medlemsavgifterna.
- Hemsidan är bra, men tveksamt med sociala medier. Viktigt att det som finns på hemsidan är uppdaterat. Vid en jämförelse med Svenska Industrikommuner så är det nätverket mer av en lobbyorganisation. KSO:s huvuduppgift är att skapa förståelse för kärnkraft.

Grupp 2, sammankallande Fabian Sjöberg.

- Fysiska möten med nätverkande viktiga.
- Hemsidan ska hållas uppdaterad. När det gäller närvaro i sociala medier så är frågan vem som gör jobbet? Alla har ett ansvar för att sprida information. Ser inget behov av att bygga upp egen organisation i KSO som kommunerna ändå bör göra i sin organisation.
- I medlemsfrågan nämns att grannkommuner till KSO- kommunerna kan vara av intresse som nya medlemmar. Andra kommuner med kärntekniska projekt på gång och seriöst arbete framåt är också av intresse.
- När det gäller presidiet så framkommer att det kan uppstå en situation där det kan vara lämpligt med en utökning om det blir fler medlemmar.
- Vikten av en stabil ekonomi understryks. I sammanhanget ses möjligheten att införa medlemskap för associerade medlemmar som positivt. Frågan ställs om Naturvårdsverket i.s.m. fortsatta kärnkraftsprojekt eventuellt kan gå in och stärka KSO:s ekonomi på något sätt!?

Grupp 3, sammankallande Andreas Erlandsson.

- Presidiet fungerar bra idag.
- När det gäller ekonomin så behöver kostnader och möjliga intäkter ses över.
- Möjligheten till gemensamma studieresor bör undersökas.
- När det gäller nya medlemmar så bör det inte vara i form av associerade medlemmar, men övriga seriöst intresserade kommuner för medlemskap i KSO bör undersökas.
- KSO ska inte finnas på sociala medier för att svara på inlägg och lägga in information.

Beslut.

Presidiet får i uppdrag att under 2026 återkomma med reviderade förslag i de principiella frågorna utifrån framkomna synpunkter i gruppdiskussionen.

---

16. Övriga frågor.

---

a) Blykallas VD Jacob Stedman har nyligen i ett nyhetsbrev omnämnt spännande saker som är på gång i Nyköping/Studsvik. Han nämner således ett nyligen tillkännagivet partnerskap mellan Studsvik och Evor för att utforska potentialen för Sveriges första kärnkraftsdrivna datacenter vid Studsvik. Provborrningar vid Studsviks-anläggningen har tydligen redan påbörjats och de första resultaten är lovande enligt Stedman. Han säger också följande –" Med både en potentiell kund och en möjlig plats identifierad representerar detta vårt mest avancerade projekt hittills. Vi samarbetar med kommunen och de boende i Nyköping, där anläggningen ligger. Förberedelser pågår för en offentlig samrådsprocess, som kommer att inkludera möten med intressenter för att diskutera den potentiella etableringen i detalj".

b) Måndagen den 6 oktober uppvaktade KSO genom samordnaren företagen OKG AB och SKB AB för att lyckönska till det nya besökscentret Elektronen i centrala Oskarshamn. Mer information och bilder från besökscentret på KSO- webben. Se webblänk: Besökscentret Elektronen Oskarshamn.

c) Noteras att i anslutning till styrelsemötet genomförs den 21/11 ett studiebesök vid Ringhalsverket på Värö-halvön. Henric Lidberg från Vattenfalls kärnkraftstab informerar då om förutsättningarna för ny kärnkraft vid Ringhals, där området och platsen bedöms som lämplig med befintlig infrastruktur, goda kraftnätsanslutningar och lokal kompetens. Vidare kommer Jan Bengtsson, samordnare för strategiska utvecklingsprojekt i Varbergs kommun, att beskriva kommunens omfattande och resurskrävande roll i samband med etableringen. En guidad rundvandring på udden vid Ringhals kommer också att göras där 3-5 SMR planeras.

Beslut.

Ärendet anses som mottaget.

---

17. Externt föredrag - GMF:s Executive Director Meritxell Martell informerar om europanätverket GMF:s arbete och studien ”Developing host community agreements for SMRs”. Olika former av stöd och resurser till värdkommuner i.s.m. etablering av ny kärnkraft med råd till värdkommuner i förhandlingar med kärnkraftsindustrin och myndigheterna.

Meritxell Martell, GMF:s Executive Director, informerar styrelsen om aktuella internationella aktiviteter som GMF, det europeiska nätverket för kärntekniska kommuner, arbetar med. GMF, som bildades för 25 år sedan, samlar 17 medlemsländer och representerar över 250 kommuner. KSO har varit svensk medlem i GMF sedan nätverket grundades. Meritxell Martell framhåller betydelsen av lokalt inflytande, transparens och internationellt kunskapsutbyte. Styrelseledamoten i KSO Fabian Sjöberg, är vice president i GMF och ingår i nätverkets Steering Committee. GMF är en internationell röst för den lokala nivån och arbetar med kärnkraftsfrågor tillsammans med olika internationella organ såsom IAEA, OECD/NEA, EU- kommissionen och EU- parlamentet samt EU:s European Nuclear Alliance. Det internationella samarbetet på kommunnivå sker genom ett globalt partnerskap med nätverk i USA och Kanada bland annat. Webblänk: GMF hemsida.

Meritzell Martell presenterar också en kanadensisk studie, Developing Host Community Agreements for SMRs, som belyser ersättningsmodeller till värdkommuner i 14 europeiska länder samt avtal i samband med förhandlangar med myndigheter och industri om ny kärnkraft. Studien är beställd och finansierad av det kanadensiska nätverket CANHC (Canadian Host Communities). Kanada förväntas bli det första landet där SMR- reaktorer byggs (Darlington. Ontario). Studien har genomförts av Meritxell Martell, som även är forskare inom området med lång akademisk erfarenhet. Syftet med studien är att stödja potentiella värdkommuner att förhandla fram avtal i vid etableringar av SMR- anläggningar, som går längre än att uppfylla minimiförväntningarna och bidrar till att grundlägga ett underlag för långsiktiga relationer. Även om det ger vägledning, är det inte tänkt att vara en uttömmande guidelista över alla delar i ett värdkommunavtal för SMR. Representanter för den lokala nivån som överväger en överenskommelse med SMR- operatören, bör noggrant bedöma kommunens underliggande villkor.

Sammanfattning av studiens slutsatser:
- Kärnkraftsindustrins aktörer såsom Rolls Royce, Westinghouse, Fermi Energia och Orlen Synthos Green Energy, undersöker potentiella platser för SMR. Än så länge har inga SMR beställts i Europa. Företagen har också närmat sig potentiella värdkommuner för SMR.
- Avtalet syftar till att hantera interaktioner mellan kärnkraftsprojekt och värdkommuner och skapa balans mellan utveckling och lokalt välbefinnande.
- Avtalen omfattar ekonomiska incitament, utbildning, arbetstillfällen, lokala kontrakt och infrastrukturutveckling, och kan vara rättsligt tvingande eller lokalt förhandlade.
- Det finns ingen enhetlig strategi för värdkommunavtal, eftersom behov och ambitioner varierar mellan kommunerna.
- Avtalen förhandlas i huvudsak mellan värdkommunen och operatören eller organisationen som hanterar radioaktivt avfall. Finns begränsat med referenser när det gäller avtal med tillsynsmyndigheter.
- Värdkommunerna bör noggrant bedöma sina underliggande villkor innan de ingår avtal, inklusive den lokala acceptansen och eventuellt motstånd samt misstro mot SMR- projektet.
- Invånare och intressenter har en nyckelroll i att delta i beslutsprocesser för kärntekniska anläggningar.
- Det finns olika verktyg för att kommunicera med och engagera allmänheten, som bör väljas utifrån syfte, resurser och kontext.

Den intressant studien diskuteras i styrelsen. Uppkopplade till mötet på distans är även representanter för regeringskansliet, SSM och Naturvårdsverket. Samordnaren informerar om att studien tidigare har skickats till regeringskansliet och berörda myndigheter.

18. Information från Nationella Kärnkraftsamordnarens kansli, ämnesrådet Kerstin Konitzer, regerings kansliet.

Ämnesrådet Kerstin Konitzer från Kärnkraftssamordnarens kansli inom regeringskansliet deltog vid mötet och informerade om status i den nationella kärnkraftssamordningens arbete. Bland annat rapporterades att:

- Flera remisser om ny kärnkraft är under beredning, vilka KSO har fått för yttrande.
- Den nationella kärnkraftssamordningsfunktionen behöver långsiktigt säkras efter 2026. I början på mars 2026 bör det klarna hur Kärnkraftssamordningen kan permanentas antingen på regeringskansliet eller i någon myndighet.
- Arbetet med en nationell strategi för ny kärnkraft fortgår.
- Länsstyrelserna tillförs ytterligare medel under 2026.
- En förtydligad processbeskrivning för regeringsprövning av nya anläggningar tas fram. Förhoppningar finna om en första ansökan från industrin under 2026.
- Kompetensförsörjning och värdekedjan studeras.
- Arbetet med risker och ersättningsmodeller för kommunerna fortsätter och fördjupas under 2026. Risken som en värdkommun tar är omfattande inom olika områden och kräver resurser. Detta har också påtalats av Kärnkrafts-samordnaren i sin delrapport 3 till regeringen.

Vidare framkommer också att Kärnkraftsamordningen har ett nära samarbete med både SSM och finska motsvarigheten STUK samt finska regeringskansliet och andra länder i närområdet.

KSO har i olika yttranden till regeringen betonat vikten av lokalt inflytande, insyn och transparens samt statliga resurser till berörda kommuner – särskilt i frågor som rör kärnsäkerhet och avfall.

Vid mötet framkommer också att Kärnkraftssamordningen önskar hitta någon form för fortsatt samverkan mellan offentliga aktörer och vill därför gärna diskutera detta tillsammans med KSO och andra berörda myndigheter.

David Sandrén framhåller att varje kommun inte kan ta investeringen vid en etablering och då kan kommunen riskera att behöva säga nej till en etablering. Krävs även detaljplaneändringar.

Beslut.

De externa föredragen anses mottagna.

---

19. Avslutning

Ett särskilt tack riktas till Meritxell Martell och Kerstin Konitzer för deras värdefulla medverkan vid styrelse-mötet.

Avslutningsvis tackar ordföranden värden Varbergs kommun och styrelsen för ett bra möte och intressanta diskussioner samt avslutar sammanträdet.

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN

Andreas Erlandsson
Ordförande

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekr. / e.u.